

**UITVOERINGSAGENDA
PROGRAMMA
DUURZAAMHEID GILZE EN RIJEN
VOOR HET JAAR 2020**

INHOUD

1	THEMA ENERGIE	2
1.1	Regionale Energie en Klimaat Strategie REKS.....	2
1.2	Warmtetransitievisie	2
1.3	Reductie.....	2
1.4	Zon op bedrijfsdaken.....	2
1.5	Innovatie.....	2
2	THEMA KLIMAAT EN BIODIVERSITEIT	4
2.1	Uitvoering van Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).....	4
2.1.1	Klimaatstresstest.....	4
2.1.2	Klimaat/ risicodialoog.....	4
2.1.3	Uitvoeringsagenda	4
2.2	Biodiversiteit.....	4
3	THEMA CIRCULAIRE ECONOMIE	5
3.1	Afvalbeleid.....	5
3.1.1	Minder huishoudelijk restafval	5
3.1.2	Voorkomen zwerfafval.....	5
3.2	Samenwerken met bedrijven	5
3.3	Controles en audits.....	5
4	THEMA GEMEENTE ALS GOED VOORBEELD	6
4.1	Bedrijfsintern duurzaamheidssysteem en verduurzamen gemeentelijke gebouwen en installaties	6
4.2	Uitvoeren actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen	6
4.3	Regionale projecten.....	6
4.4	Communicatie.....	6
5	PLANNING	Error! Bookmark not defined.

Inleiding

Dit is de jaaragenda voor 2020 die hoort bij het koersdocument duurzaamheid en is een uitwerking van de uitvoeringsagenda voor 2019-2022 van Gilze en Rijen.

Hij sluit aan bij de thema's, de ambities en de strategie die we in het koersdocument hebben verwoord.

Alle thema's komen dit jaar aan bod. Het komende jaar focussen we op het opleveren van de concept-REKS aan het Rijk, gaan we met een klimaatstresstest de dialoog aan met onze inwoners en zetten we de warmtetransitievisie op. Met de ontvangen subsidie vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) kunnen we met de energiecoöperatie veel acties doen om de inwoners te helpen met energiebesparing.

1 THEMA ENERGIE

De doelstelling voor energie is om in 2030 49 % CO2 te besparen en in 2040 CO2-neutraal te zijn. Dat hebben we ook vastgelegd in de Regionale Energie en Klimaat Strategie REKS. We maken een start met de Warmtetransitievisie (WTV). We hebben een subsidie ontvangen op grond van de Regeling Reductie Energiegebruik RRE, waarmee we een aantal gerichte acties kunnen doen naar woningeigenaren.

De eerste wijkaanpak onder het project SMILE loopt ten einde in juni en dit vraagt om een passend vervolg. We stimuleren bedrijven met het project Zon op Bedrijfsdak.

1.1 Regionale Energie en Klimaat Strategie REKS

Vanuit het Klimaatakkoord is het de bedoeling dat de regio's voor 1 juni 2020 een regionale energie strategie (RES) opstellen, waarin een bod wordt gedaan aan het Rijk. In Hart van Brabant is klimaat meegenomen, zodat dit een REKS is. In dit bod staat hoeveel duurzame energie de regio gaat realiseren in de komende jaren en hoe dat ruimtelijk zijn beslag krijgt. Daarbij wordt een regionale structuur warmte opgeleverd die inzicht geeft in vraag en aanbod van warmte in de gebouwde omgeving en adviezen geeft over de warmtetransitie (zie ook onder 1.2). Tot slot geeft de REKS inzicht in de klimaateffecten die te verwachten zijn op grond van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (zie verder onder 2.1).

Parallel aan de concept-REKS leveren we een regionaal kader op voor de opwek van grootschalige zon op land. Dit kader geeft ontwikkelaars handvatten voor het ruimtelijk inpassen van zonne-akkers op een verantwoorde wijze. Dit kader wordt door de raad bekrachtigd.

In 2020:

1. Stuurt de Regio namens het college van B&W de concept-REKS aan het Rijk.
2. Stelt de gemeenteraad het regionale kader grootschalige opwek zon op land vast.

1.2 Warmtetransitievisie

De Regionale Structuur Warmte die vanuit REKS HvB wordt opgesteld geeft inzicht in de belangrijkste warmtebronnen in de regio en de warmtevraag voor de gebouwde omgeving. Deze vertalen we naar een gemeentelijke warmtetransitievisie WTV die inzicht geeft in de beste mogelijke warmteoptie op wijkniveau. Hiermee zijn we al aan de slag met CE Delft. Deze maakt een analyse en daaruit een warmtekansenkaart die inzicht geeft in de mogelijke warmteopties per wijk. Hiermee kunnen we de WVT vormgeven.

Nadat de WTV is vastgesteld door de raad (uiterlijk eind 2021) werken we deze met alle betrokken partijen uit tot wijkuitvoeringsplannen. Hierin staat wanneer de wijk overstapt, hoe we dat doen en wat de kosten zijn voor de eindverbruiker. Een wijkuitvoeringsplan wordt opgesteld met de inwoners en met behulp van wijkregisseurs van EGR, Buurkracht of andere organisaties. We stellen in 2020 nog geen wijkuitvoeringsplannen op.

In 2020:

1. Stelt de gemeenteraad de warmtekansenkaart vast.
2. Stellen we aan de hand van een Plan van Aanpak de route naar de Warmtetransitievisie op. De WTV wordt uiterlijk eind 2021 aan de gemeenteraad aangeboden.

1.3 Reductie

De eerste stap naar CO2-neutraal die iedereen nu al kan nemen is het besparen van elektriciteit en aardgas. In 2019 zijn in de ABG –gemeenten 7 informatiebijeenkomsten gehouden over aardgasvrij worden. Deze werden al goed bezocht. Eind 2019 is een subsidieaanvraag goedgekeurd op grond van de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE). Deze subsidie is gericht op het stimuleren van particuliere woningeigenaren om in actie te komen. Deze subsidie wordt door EGR, HOOM en Het Regionaal Energieloket uitgevoerd. Daarmee kunnen we een goed vervolg geven voor energiereductie.

Omdat huurders niet opgenomen zijn als doelgroep voor de RRE subsidie zetten we samen met Uw huurdersraad en Leijstroom een energiebespaaractie op voor de huurders. Bestaande instrumenten zoals het Regionaal Energieloket en de duurzaamheidslening worden in 2020 voortgezet.

In 2020:

1. Houden EGR en Het Regionaal Energieloket groepsaankopen voor spouwmuurisolatie en zonnepanelen;
2. Houden we verschillende bijeenkomsten gericht op de verschillende doelgroepen over energiereductie.
3. Werken we samen met EGR aan acties voor energiereductie, zoals energiebespaaradvies aan huis.
4. Gaan we met Uw Huurdersraad in gesprek over een energiebesparingsactie voor de huurders.
5. Hebben we een digitaal loket dat EGR ondersteunt en een digitale vraagbaak is voor onze inwoners als het gaat over energiebesparing.
6. Continueren we de duurzaamheidslening. Een raadsvoorstel over het verhogen van het budget komt in het eerste kwartaal.

1.4 Zon op bedrijfsdaken

In het proces van de REKS is met een groot aantal stakeholders gesproken en hebben we op een aantal momenten de mening van de raden ontvangen. Unaniem vinden partijen dat het realiseren van zonnepanelen op bedrijfsdaken prioriteit heeft. Dit heeft het minste impact op landschap en landbouwgrond. Veel bedrijfsgebouwen zijn echter niet berekend op het extra gewicht en ook zijn er juridische en fiscale drempels die beslecht moeten worden. Daarom starten we in 2020 met een project om zonnepanelen op, aan of bij bedrijfsgebouwen te realiseren. Dit project is gericht op alle bedrijven van de ABG. Uit het project komt een toolkit voor bedrijven. Ook agrarische daken worden meegenomen. Het project loopt twee jaar.

In 2020:

1. Inventariseren we de wensen en de knelpunten voor het realiseren van zon op bedrijfsdaken.
2. Stellen we een toolkit op om bedrijven te helpen.
3. Nemen we zon op agrarische daken mee in de uitvoering van het VAB-beleid.

1.5 Sociaal Maatschappelijk Innovatie Lab Energieneutraal SMILE

In 2017 is het project SMILE gestart in de regio. Het doel van SMILE is om wijkaanpakken te onderzoeken. 10 Wijken in de regio zijn aangesloten en Molenschot is er een van. De Universiteit van Tilburg onderzoekt de 10 methoden van wijkaanpak. In Molenschot is EGR nauw betrokken en met een projectleider is een werkgroep opgestart die onder de naam Molenschot Groen de visie van de kern uitdraagt.

Het project loopt tot juni 2020 waarna de Uvt haar onderzoek afrondt. Eind 2020 verwachten we de resultaten. Een vervolg is wenselijk.

In 2020:

1. Leren we van de bottom up wijkaanpak SMILE Molenschot.
2. Bespreken we met Molenschot Groen een vervolg op SMILE.

1.6 Innovatie

We verwachten dat in de komende decennia tal van innovaties komen om de verduurzaming van de samenleving beter mogelijk te maken. Denk aan de ontwikkelingen van zonnepanelen in de vorm van gevelbeplating of folies, wind in de bebouwde omgeving, aquathermie of de AHPD techniek bij de rioolwaterzuivering. We houden oog voor deze ontwikkelingen en implementeren deze waar mogelijk.

In 2020:

1. Houden we oog en oor voor innovatieve ontwikkelingen en stimuleren deze waar dat mogelijk is.
2. Voeren een haalbaarheidsonderzoek uit met Waterschap, gemeente Dongen voor de AHPD-techniek bij rioolwaterzuivering.

2 THEMA KLIMAAT EN BIODIVERSITEIT

De doelstelling van het onderdeel klimaat & biodiversiteit is om in 2030 al voorbereid te zijn op de klimaatveranderingen. We nemen dan alle klimaatmaatregelen mee in onze plannen. Daarnaast hebben we in 2027 de natuurgebieden en ecologische verbindingzones gerealiseerd.

2.1 Uitvoering van Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)

Het DPRA is een landelijk beleidsdocument dat vastlegt wat gemeenten/ regio's moeten doen om klimaateffecten in beeld te brengen, moet bespreken met vakspecialisten en inwoners en hoe klimaatbeleid een vast onderdeel wordt van het gemeentelijk beleid.

Op basis van o.a. de REKS Hvb en de klimaatstructuurkaart van Gilze en Rijen werken we een adaptatiestrategie uit. Dit doen we samen met het waterschap, inwoners en bedrijven. We werken daarbij ook samen met de andere ABG gemeenten binnen Waterkring De Baronie.

Het DPRA bestaat uit drie onderdelen, te weten de klimaatstresstest, de risicodialoog en de uitvoeringsagenda.

2.1.1 Klimaatstresstest

Vanuit Waterkring Baronie wordt een portaal ontsloten waar we kunnen zien welke klimaateffecten in een wijk risicovol zijn.

Vanuit Hart van Brabant wordt een klimaatstresstest opgesteld binnen de REKS. We hebben dezelfde data gebruikt voor beide testen, zodat een eenduidig resultaat is bereikt.

2.1.2 Klimaat/risicodialoog

Met de klimaatkaarten en resultaten van de klimaatstresstest kunnen we met bedrijven, inwoners en andere betrokken partijen het gesprek voeren over de uitvoering. Wat kunnen mensen al zelf doen, wat doet de gemeente en het Waterschap? We houden deze dialoog zoveel mogelijk gecombineerd met de wijkgesprekken over warmtetransitie en energiebesparing.

2.1.3 Uitvoeringsagenda

We werken in 2020 via de dialogen naar een uitvoeringsagenda voor de jaren 2021 en verder.

In 2020:

1. Stelt de gemeenteraad de klimaatstresstest versie 2.0 vast.
2. Houden we op verschillende manieren de klimaatdialoog met inwoners, bedrijven en betrokken partijen.
3. Werken we toe naar een uitvoeringsagenda in 2021.

2.2 Biodiversiteit

Door de inbreng van stakeholders neemt het thema biodiversiteit een prominente plek in. Onze partners die biodiversiteit belangrijk vinden zoals NLGR, ZLTO, Natuurmonumenten, SBB en Waterschap willen de biodiversiteit kunnen blijven verbeteren. We faciliteren de natuurverenigingen bij het maken van een eigen visie op biodiversiteit. Dit sluit bij voorkeur aan bij andere gemeentelijke plannen en het burgerinitiatief over de Wouwervallei. We laten daarnaast in 2020 zien, wat de gemeente al doet in het kader van de biodiversiteit bij groen, natuur en landschap.

In 2020:

1. Faciliteren we de natuurverenigingen om een eigen visie op biodiversiteit te maken.
2. Brengen we de gemeentelijke inspanningen op het gebied van groen, natuur en landschap goed in beeld.
3. Doen we een voorstel aan de raad voor de organisatie en financiering van de Wouwervallei als project voor klimaat en biodiversiteit.
4. Blijven we als deelnemer betrokken bij de realisatie van de EVZs in samenwerkingsverband Landstad Baronie.

3 THEMA CIRCULAIRE ECONOMIE

3.1 Afvalbeleid

3.1.1 *Minder huishoudelijk restafval*

We borduren in voort op het 'Anders Inzamelen ter vermindering van het restafval. We bieden hoge service op herbruikbare grondstoffen. Door een pakket aan maatregelen (communicatie, service en financiële prikkels) wordt restafval creëren ontmoedigd. Daar waar we ons grondstoffenbeleid door regionale samenwerking kunnen versterken, doen we dit.

Voor het afvalbeleid geldt een eigen begroting en programmaplaning. We verwijzen daarnaar om dubbeling in beleidsstukken te vermijden.

3.1.2 *Voorkomen zwerfafval*

Omdat zwerfafval tot veel ergernis leidt en bovendien schadelijk is voor de natuur, stellen we een visie met uitvoeringplan / -agenda zwerfafval op en voeren we deze uit om zwerfafval tegen te gaan. De visie richt zich op het schoonhouden van de omgeving, bewustwording, gedragsverandering en zelfbeheer. We zijn focusgemeente in het kader van het project Schoon Belonen.

In 2020:

1. Stellen we met de ABG gemeenten een visie op zwerfafval op.
2. Geven we voorlichting en subsidie en faciliteren gerichte acties om zwerfafval op te ruimen en/of te voorkomen.
3. Voeren we de actie Schoon Belonen uit.

3.2 Samenwerken met bedrijven

Naast het al eerder besproken project zon op bedrijfsdaken werken we in 2020 weer samen met ondernemers. Een voorbeeld van een gezamenlijke actie is de MVO prijs met GRIC.

Met agrarische ondernemers bespreken we een gewenst vervolg van het in 2016 door HAS uitgevoerde onderzoek naar het agrarische speelveld. We stimuleren samenwerkacties zoals Green Deals tussen bedrijven en andere samenwerkingsverbanden.

In 2020:

1. Reiken we de MVO prijs uit.
2. Staan we open voor acties van ondernemers zoals Green Deals.
3. Bespreken we met agrarische partners hoe het HAS-onderzoek een vervolg kan krijgen.

3.3 Controles en audits

Wij hebben de OMWB de opdracht gegeven om controles uit te voeren op het energiegebruik bij alle grotere bedrijven en kantoorpanden. Vanaf 1 juli 2019 zijn deze bedrijven verplicht om een rapportage aan te leveren voor energiebesparing. Met een provinciale subsidie onderzoeken we in 2020 en 2021 alle kantoorpanden, inclusief ons gemeentehuis.

In 2020:

1. Geeft de OMWB voorlichting over de informatieplicht energiegebruik voor bedrijven.
2. Controleert de OMWB bedrijven op de informatieplicht.
3. Worden drie kantoorpanden gecontroleerd met provinciale subsidie. (in 2021 de overige 2).

4 THEMA GEMEENTE ALS GOED VOORBEELD

4.1 Bedrijfsintern duurzaamheidssysteem en verduurzamen gemeentelijke gebouwen en installaties

We stellen een bedrijfsintern duurzaamheidssysteem op voor de hele ABG-organisatie. De acties uit 2019 zoals het gescheiden inzamelen van afval en de vegadag in het restaurant krijgen een vervolg. De interne organisatie wordt doorgelicht en daarbij horen zowel de bedrijfsvoering als de gebouwen en installaties. Alle gebouwen zijn al technisch doorgelicht, we vatten alle data samen, zodat samenhang ontstaat en we een planning kunnen opstellen voor de maatregelen de komende jaren. Dit geldt ook voor de sportaccommodaties, waarvoor we beleid opstellen.

In 2020:

1. Stellen we een beleidsplan voor sportaccommodaties op.
2. Stellen we een bedrijfsintern duurzaamheidssysteem op.
3. Plannen we de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.
4. Helpen we sportaccommodaties met verduurzamen via de routekaart voor het verduurzamen van sportvastgoed.

4.2 Uitvoeren actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen MVI

De gemeente heeft het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ondertekend. Deze voeren we weer uit in 2020. We gaan intern het duurzaam inkopen stimuleren door voorlichting aan de organisatie en het inkoopbureau biedt hulp bij het aanvragen van subsidies, externe kennis etc.

In 2020:

1. Geven we vanuit het Inkoopbureau voorlichting over en stimuleren het toepassen van het Actieplan MVI.
2. Waar mogelijk wordt hulp geboden in de vorm van vakkennis over duurzaam inkopen bij projecten.

4.3 Regionale projecten

De *Strategische Meerjarenagenda SMA Hart van Brabant 2016-2020* vormt de leidraad voor onze gezamenlijke inspanningen in de regio. Een duurzame ontwikkeling van de regio staat daarbij voorop. De REKS is een voorbeeld daarvan. Andere regionale (duurzaamheids)plannen zijn bijvoorbeeld het regionaal programma 'Een Gezond Leisureklimaat', en de realisatie van de ecologische verbindingzones in samenwerking met de gemeenten van *Landstad de Baronie*.

In 2020:

1. Geven we mede uitvoering aan de projecten van SMA Hart van Brabant, zoals REKS, een gezond leisureklimaat en circulaire economie.

4.4 Communicatie

Duurzaamheid moet goed worden gecommuniceerd. Ons logo Samen Bewust moet meer bekend worden en alle acties moeten zijn afgestemd op de verschillende doelgroepen. Daarvoor is een communicatieplan opgesteld om eenduidig te communiceren en iedereen te kunnen bereiken op de gewenste wijze.

In 2020:

1. Bereiken we alle doelgroepen door op verschillende wijzen te communiceren en bijeenkomsten te organiseren.
2. Doen we acties met onze partners in de Week van de Duurzaamheid.
3. Communiceren we onder het logo Samen Bewust.

5 PLANNING

De planning voor de verschillende deelprojecten staat in de bijlage.

6 MONITORING

In het Koersdocument staat dat we jaarlijks bepalen welke resultaten ons beleid heeft opgeleverd. Dit doen we bij de evaluatie van de jaarlijkse uitvoeringsagenda's, zoals deze. Per project of activiteit beschrijven we de resultaten en leggen daarbij het liefst meetbaar de doelstelling vast.

Voor veel projecten is een meetbare doelstelling in CO2 reductie niet mogelijk, omdat we niet rechtstreeks sturen op een bepaalde actie, maar mensen stimuleren om aan de slag te gaan, bewustwording creëren of groter regionaal beleid maken.

Voor de RES-sen is de provincie een monitoringsinstrument aan het opzetten, die tevens de Energieagenda van de provincie monitort. We berekenen daarnaast zoveel mogelijk CO2, zowel exact gemeten als gebaseerd op aannames. Bijvoorbeeld: een bewustwordingsactie geeft een gemiddelde besparing van 10 % van het energie- en aardgasverbruik.

Voor het overige baseren we de monitoring op de database van de Klimaatmonitor.

